

De Danske Børnehuse

I 2013 blev De Danske Børnehuse¹ etableret i Danmark. Børn og unge², der har været udsat for seksuelle og/eller voldelige overgreb, eller hvor der er mistanke herom, skal kunne få en kvalificeret og skånsom indsats samlet på ét børnevenligt sted, og børnehuse bidrager til kommunernes børnefaglige undersøgelser³ i disse sager, når det er relevant at inddrage politiet og/eller sygehusvæsenet.

I børnehuse er de primære faggrupper socialrådgivere og psykologer – og så ind til for nylig altså mig som souschef/stedfortræder med min juristbaggrund. Jeg fik således indblik i børnehuses mangefacetterede opgaver, herunder hvilke juridiske rammer der er – f.eks. for politiets videoafhøringer, hvor Børnehuset er til stede i monitorrummet⁴.

Det er om videoafhøringerne, jeg henvender mig til dig, fordi særligt *en* problemstilling (under dit ressortområde) undrer mig og giver mig anledning til at konkludere, at vi som samfund hverken 1) sikrer børnenes retssikkerhed i form af lige behandling ved mistanke om overgreb eller 2) har skabt en ordentlig ramme/et godt fundament for politiets ageren i sagerne.

Videoafhøringer

”Inden politiet foretager videoafhøring af et barn/en ung, skal forældremyndighedens indehaver(e) orienteres om politiets beslutning om videoafhøring. Politiets videoafhøring kræver ikke et udtrykkeligt samtykke fra forældremyndighedens indehaver(e), men hvis forældremyndighedens indehaver(e) modsætter sig, at politiet afhører barnet, kan politiet ikke foretage afhøring.”

Sådan anføres der i Rigsadvokatmeddelelsen om videoafhøring, og det uddybes, at politiet i de tilfælde, hvor der er *to* indehavere af forældremyndigheden, og *den ene* af disse modsætter sig politiets videoafhøring af barnet, vil kunne foretage afhøring af barnet, hvis *den anden* forældremyndighedsindehaver ikke modsætter sig dette. Er der derimod kun *én* indehaver af forældremyndigheden over barnet, og denne modsætter sig politiets videoafhøring, eller hvis begge indehavere af forældremyndigheden modsætter sig videoafhøring, så må anklageren forelægge spørgsmålet om videoafhøring af barnet for retten med henblik på en eventuel indenretlig afhøring af barnet⁵.

Rammen undrer mig, fordi den skaber forskellige forudsætninger for videoafhøringer af børn alt afhængigt af, om de har *en eller to* forældremyndighedsindehavere, og alt afhængigt af, *om* det er en forældremyndighedsindehaver eller en forælder uden forældremyndighed, mistanken retter sig imod.

Rammen undrer mig, fordi den skaber sager, hvor børn udtaler sig om vold eksempelvis til en voksen, barnet har tillid til f.eks. i sin institution, og hvor den voksne så må underrette til kommunen⁶, som må afværge ved anmeldelse til politiet⁷, men hvor selve den voksne (forældremyndighedsindehaveren), vi mistænker, herefter kan modsætte sig, at politiet afhører barnet. Jeg forstår således, at muligheden efter retsplejelovens § 747 *ikke* benyttes ved mistanke om overtrædelse af straffelovens § 244, stk.1. ”Simpel vold” er således for så vidt ”gratis” for forældremyndighedsindehaveren, som modsætter sig, og efterlader børn og unge tilbage med en erfaring om, at det, der startede som en betroelse til en voksen, barnet havde tillid til, bevirkede en måske værre situation i familien.

---

¹ Forankret i en række lovgivningsmæssige initiativer herunder lov om social service (L181), bekendtgørelse om børnehuse og overgrebspakken

² Herefter skriver jeg alene ”barn/børn”, hvilket skal forstås som børn og unge under 18 år

³ Servicelovens § 50

⁴ Børnehusets tilstedeværelse tjener flere forskellige formål, nemlig funktion som børnesagkyndig rådgiver for politiet, jf. Rigsadvokatmeddelelsen om videoafhøring, af skånsomhedshensyn for barnet, så det ikke skal fortælle sin historie flere gange end højst nødvendigt, og som understøttelse af det tværsektorielle samarbejde og den koordinering, der foregår ifm. videoafhøringen, herunder særligt som støtte for den kommunale sagsbehandler.

⁵ Retsplejelovens § 747

⁶ Servicelovens § 153

⁷ Straffelovens § 141 og vejledning nr. 3 til serviceloven, punkt 94

Rammen undrer mig herudover henset til forældreansvarslovens § 3⁸. Har forældre fælles forældremyndighed, kræver *væsentlige beslutninger* vedrørende barnets forhold således efter denne bestemmelse enighed mellem forældrene (§ 3, stk. 1, 1. pkt.)

Rammen er også kritiseret af andre jurister – se f.eks. lektor, ph.d., Caroline Adolphsen, Juridisk Institut, Aarhus Universitet, artiklen "Barnets ret til (at blive fri for) at blive hørt" i UfR⁹. Caroline Adolphsen skriver heri bl.a., at "... Rigsadvokaten [synes] at arbejde ud fra to – lettere tvivlsomme – forudsætninger, nemlig, at forældremyndighedsindehaverens samtykke ikke kræves, så længe forældremyndighedsindehaveren ikke direkte *modsætter sig* videoafhøringen, samt at det vil være tilstrækkeligt, at den *ene forældremyndighedsindehaver* (ikke nødvendigvis bopælsforælderen) ikke modsætter sig." Hun skriver desuden, at forældremyndighedsindehaveren "Henset til indgrebs karakter, herunder at videoafhøringen kan anvendes som bevis i en straffesag, jf. retsplejelovens § 745 e, stk. 1," efter hendes vurdering vil skulle informeres om baggrunden for og formålet med videoafhøringen og på baggrund deraf give et udtrykkeligt, fuldt oplyst samtykke, ligesom det efter hendes "vurdering kan diskuteres, om der er tale om så væsentlig en beslutning, at den kræver enighed mellem forældrene".

Mit ærinde er **ikke**, at forældremyndighedsindehavere skal spørges med henblik på at kunne give et udtrykkeligt, fuldt oplyst samtykke i sager om viden eller mistanke om overgreb.

Mit ærinde er derimod, at **vi skal skabe en klar juridisk ramme** inden for hvilken, vi (politiet) i visse afgrænsede situationer kan videoafhøre børn og unge *uden forudgående kontakt til forældrene*, dvs. uagtet forældreansvarslovens § 3, fordi vi her vægter hensynet til barnet højere end hensynet til forældremyndighedsindehaveren. (Efter videoafhøring skal vi så varetage barnets tarv/hjælpe familien ifm. barnets genforening med forælderen/forældrene i de mange sager, hvor barnet ikke skal akut anbringes uden for hjemmet.) I disse sager er formodningen jo netop, at forældremyndighedsindehaveren *ikke* drager omsorg for barnet, men at vedkommende derimod udsætter barnet for legemlig afstraffelse eller anden krænkende behandling (modsat forpligtelsen i samme lovs/forældreansvarslovens § 2, stk. 1 og 2).

Mit ønske der således med denne henvendelse at gøre dig opmærksom på ovenstående, og jeg håber, at du vil vende tilbage til mig med information om, hvordan du vurderer den nuværende ramme.

/Maja Markman

---

⁸ Bekendtgørelse nr. 1768 af 30. november 2020 af forældreansvarsloven

⁹ U.2018B.83